

● У Бельгії, у виборах в 260 сілських місцевих громадах, програли партії Християнських соціалістів і Соціал-демократів, які становлять тамошню урядову коаліцію. Виграли ліберали і комуністи. В місті Турне, де більшість виборців є членами міської ради, тепер вони дістали 5 мандатів. За причини програти уряду вважається підне-

СВОБОДА

UKRAINSKYI SHODENNIK

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1895

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined), by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. — В Джерсі Сіті і закордоном: — На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кошту зміни адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07308

Нова лекція з Кремля

Кремльські володарі дали в минулому тижні нову лекцію тим західним політичним теоретикам і державним мужам, які дивилися на Советський Союз, як на впорядковану великодержаву із стабільним — хоч і Західом несприятим — режимом, з яким для добра миру і торговельних оборотів треба «співіснувати». Переворот, жертвою якого став ще за 24 години перед тим всевідданий диктатор Н. Хрущов, пригадав, що ні на мить неслися забувати, що СССР, це — революційний твір, створений групою фанатиків, які не цуралися ніякого способу та користувалися передусім збройним насильством і терором, щоб здобути владу і поширити її на якомога найбільше землі Європи та Азії. Переглянувши імперіалістичні традиції царської Росії більшовицькі узурпатори з'єднали російський шовінізм із доктринами міжнародного комунізму, проводячи паралельно й одночасно експеримент повного удержання всіх галузей продукції і збуту з повною державною контролю над життям і діями індивідуума та родини, — з наступом назверх, веденим теж всіма доступними засобами. Зазнавши господарських невдач та опинившись в обличчя щораз гострішого конфлікту з китайськими комуністами, Хрущов замов про «утроблювання» західного світу та заговорив про «мирне співіснування двох різних систем» — не викривши, зрештою, давньої і постійної цілі комунізму — володіння над усім світом.

У змаганні до цієї цілі й у проведенні військових над 200 мільйонами громадян у ділянках господарства і культури — керівна більшовицька кліка виснажувала нарід для цілей збройної, велетенської пропагандного апарату і таких технологічних пропагандивно-престижних «освіт», як штучні супутники. Особисті амбіції і розбіжності думок, як все це робити, були і в підбудову безпечної боротьби за владу. Вона відбувалася між Леніном і Троцьким, вона сповняла ланцюжком страхом Сталіна, який намагався втишити його кровавими розправами з усіма дієвими і уязними своїми противниками — партійними однодумцями. Боротьба за владу і ці безліччя інтриги й суперечки, що породжували щораз нові «чистки», продовжувалися після смерті Сталіна. Одні з них, як Берія, були розстріляні, інші, як Кагановіч, Молотов, Маленков і їх однодумці — пішли в непамять. В чотирьох минулому тижня ця сама доля стрінула Н. Хрущова. Вся безетичність і безморальність виявилися знову у своїй нагій правді, коли ті його найближчі співробітники, які ще за день-два раніше говорили йому про свою приязнь, вірність і відданість, зрадили його, скинули його портрети і скреслили його ім'я з советських газет.

Поки існує комуністична система в СССР — не можна дивитися на ту країну, як на державу в західному розумінні. Це був і є штучний твір у руках безвідповідальних, взаєморозсварених клік, жадної влади і розгубленої між російським імперіалізмом та комуністичним доктринізмом. Президент Джансон покликнувся у своїй заяві з минулої п'ятниці та у своїй радіо-промові минулої неділі на застереження, що його склав йому амбасадор Добринін про його незмінну політику наступників Хрущова, які продовжуватимуть «мирне співіснування». Як довго? Хто може передбачити, як довго правитимуть Брежнєв і Косигін і чи не почнемо за кілька днів-тижнів ці місяці, що «вищечений» вже один із них? Що знає про свою майбутність Анастол Добринін? Що світ знає про впливи Пейпінгу серед кремльців і чи не приде завтра до злізкування «ідеологічного» спору між Москвою і Пейпінгом та викинення на смітник так-

тики співіснування? На ті такі події і такого дісного стану ще якраз потрібна власна активна і ініціативна закордонна політика ЗДА, сперта на силі і рішучості. Маючи діло з таким хитким, нестійким і безвідповідальним чинником у міжнародному світі, як Советський Союз, треба вести власну активну політику, без уваги на те, як називається щораз інший диктатор на Кремлі.

Зміна в Кремлі й Україна

Усуєння Никіти Хрущова від диктаторської влади в Кремлі, як і кожна зміна, що там заіснувала впродовж кривавої історії комуністичної влади чи ще заіснує, мусить в кожного українця збудити насамперед думку про те, які наслідки така зміна може мати для України, її народу та його долі.

Коли мова про цю останню зміну, себто усуєння від влади Хрущова, для України це не має будь-якого безпосереднього наслідку, якщо оцінювати ситуацію з перспективи тих кількох днів, які від усуєння Хрущова проминули, та в світлі тих повідомлень і заяв та міркувань, що у зв'язку з цим були надруковані чи виходили.

Тим не менше, про Україну була мова вже в перших повідомленнях про зміну та про наступника Хрущова на пості партійного диктатора Леоніда І. Брежнєва. Американська та в поважній частині міжнародна преса називає Брежнєва українцем, базуючи це своє окреслення на факті, що Брежнєв народився, виріс і виховався в Україні і там почав свою комуністичну кар'єру. Відсутність нам советські джерела, зокрема Велика Советська Енциклопедія й Українська Радянська Енциклопедія національності Брежнєва не окреслюють, називаючи його тільки советським партійним і державним діячем. Таких, мабуть, він і є. Якщо б він справді був українцем, але таким не почувався чи до цього не признавався, то з цього для України не було б жадної шкоди. Нападки. Людина, що стоїть на чолі злочинної партії і системи, своїй нації чести не приносить. В додатку, як свідчать колишні й нинішні советські торем чи концентраційні табори, за кожним разом, як на їх сторожу попадав їх земляк, він завжди «перестарувався» в шкандарих проти них, мабуть також із страху, щоб не викликали підозріння, що він може мати до них якісь симпатії.

Все ж, про Брежнєва, який — як сказано в його біографії — починав свою більшовицьку кар'єру в Україні так само, як Хрущов, можна сказати, що його совість, якщо він таку має, ні в малій мірі не обтяжена такими страшними злочинами проти українського народу, як ними обтяжене конто Н. Хрущова, зокрема з тих часів, як він там виконував роллю Сталінового опричника.

Від таких змін у Кремлі, як та, що заіснувала тепер, можна очікувати і деяких змін, як в закордонній, так і у внутрішній політиці. Вони ж були після смерті Сталіна. Ці зміни можуть посилювати терор і народодовбивство, як збільшили їх після того, коли після смерті Леніна диктатором став Сталін, або злагіднювати їх, як це сталося після смерті Сталіна за Хрущова. Але диктатура залишається диктатурою не змінюючи своєї політики в суті і основі. Тим часом, для України і українського народу головною ціллю і метою с не зміна на пості диктатора в Кремлі, але розвал комуністично-московської імперії та здобуття своєї суверенності в своїй, ні від кого незалежній, народоправній державі. Якщо б теперішні зміни в Кремлі та готовальні вже від деякого часу розклад у вдержуваному терором і народодовбивством комуністичному моноліті причинилися до такого розвитку, то це щойно було б побажана зміна і вона вийшла б на добро всім поневоленим комуністичним режимом народам, включно з російським.

Богдан Галайчук

ПЕРОНІСТИ ВІТАЮТЬ ДЕ ГОЛЛЯ

Буенос Айрес. — «6-го жовтня де Голль відлетів до парижської столиці Асунсьон, залишивши за собою сум та крайнє напруження. Залишив він також за собою упокорений уряд, який не зміг перешкодити пероністам — здебільше робітникам — використати його відвідання для демонстрації на користь Перона» — писав кореспондент «Нью Йорк Таймсу», Генрі Джинджер.

Десять років тому, аргентинський президент, Хуан Домінго Перон, без сумніву, «зумів би перешкодити» будь-якій зверхній проти нього вуличній демонстрації, так само, як зумів би зробити це сьогодні Нассер, Сукарно чи інший президент «демократичного типу». Та не міг перешкодити Артуро Ілія, конституційний президент, якому приходить керувати країною у вузьких рамках, накреслених конституцією — старою, ультралиберальною конституцією. Так само, як, наприклад, Кеннеді не міг перешкодити подіям, що почалися у Літл Року, а покинулися у Гарлемі.

Ще на початку року кружляв тут напівалюкрийний текст, в якому Перон згадував про свої таємні контакти з де Голлем і навіть натякав, що може розраховувати на його допомогу, коли вернеться до влади. Жонглювання «трепетною силою» мало підсувати читачеві здогад, що де Голль готов би жити Перона для протипероністської диверсії — і таким способом надати своїй — такої правдоподібності — тій концепції, яка, звичайно, викликала поважні сумніви навіть у найкращих пероністів. «Я доручив своїм однопартийцям, щоб вітали де Голля так, як вітали б мене», — заявив Перон, у чому можна було, на перший погляд, добачати дешевеньку спробу капіталізації відвідання. Не було сумніву, що вулиці будуть заповнені публікою, цікавою побачити історичну фігуру на власні очі, а тоді можна буде твердити, що це все — пероністи, які вийшли лише тому, що зробили це наказом їх вождя.

Та в останніх днях виявилось, що пероністська версія не думала обмежитися такою, врешті-решт, невинною капіталізацією відвідання де Голля, а думала поставити гостя в немілу ситуацію. Передусім, в середу 30-го вересня, вдвості, поліція перервала трусу у низці пероністських домів і сконфіскувала там масу провокаційних транспарентів, летючок, що їх мали скидати в 2-ох літаках, та 20 000 афіш, з профілями де Голля й Перона. Можна собі уявити, як почував би себе де Голль, коли б ті афіші появились на мурах і претизидент Франції був би втягнений до аргентинських внутрішніх справ, і то як технічне знаряддя, як «патик», яким Перон хотів вдарити Ілію. Скінчилося на тому, що пероністи лише скандували: «Де Голль, Перон, тепера позиції!» («Де Голль, Перон, тепер позиція»), при чому ім'я де Голля ледве було чути. Замість оваційного прийняття, яке заповідав Перон, вийшов афронт, півбди, що поліція вєспіла охоронити його від

другої, ще прикрішої, несподіванки, завчасу докидавшись про пероністський план.

На площі Франції посидки стоїли вручати гостеві ключі до міста, при чому його промову, передавану через голосники, пероністи заглушили ймов: очевидно, вони боялися, коли відповідав де Голль. План виконали, але тільки до того пункту. Бо опісля розентузізована юрба мала — «спонтанно» зидусь оточити гостя, не допустити його до авта і змусити маршувати пішки аж до президентського палацу, проти волі очолюючи похід. Якщо б поліція не перешкодила у «виконавчій нормі», визначеної з Мадриду, хто знав, як усе це скінчилося б: чи старече серце витримало б такий довгий марш — і таке упокорення? Во генерал Шарль де Голль, учорашній вождь французької визвольної боротьби і сьогоднішній президент Франції, мав лише «символізувати» майбутній поворот здеградованого генерала, якому на ім'я Хуан Домінго Перон.

Не вдавас скандальний маневр, який мав зробити Пероністи рекламу коштом дипломатичного скандалу і викликати враження, що уряд вже не контролює ситуацію, навіть у столиці. Не пощастило також блискучим народними масами, про які Перон так багато говорить. Радювий пероніст назвагав привизначний слухачів «голос свого пана» з платівок, накручених у Мадриді, але в цьому випадку лідер домагався від своїх людей, щоб клялися перед Геллерсдорфом капелюхом.

Напередодні відвідання виявився в оїм тижневиків одвертий лист, підписаний якимсь пероністом. «Свого часу», — нарікав автор цього листа, — сиділи дідичі ямагали, щоб нарід голосував за Фрондизі — Фріеріко; тепер ті самі провідники вимагають, щоб ми зібралися вітати ген. де Голля. Не розумію, чому ми мали б вітати французького президента, якого безумовно шанув інж. Альдогарай (кол. міністер економіки в уряді Фрондизі, автор «політичн стьгного пояса») і уряд якого здійснює ідеал «демократії твердой руки» та «ринкової економіки» (коли, слід додати, пероністи с за плянуво, мало що не соціалістичну економіку). Це — постава пересічного пероніста до де Голля — і до наказу з Мадриду: тим разом перерахувався або Перон, або його апарат.

Не диво, що пероністські симпатисти не відгукнулись на заклик з Мадриду, так що в день приїзду де Голля, 3-го жовтня, виступили на вулиці лише кілька тисяч людей, охочих безпосередньо синдикальним апаратом. Французькі журналісти були здивовані скромними розмірами пероністських «мас», що, без сумніву, дійшло до відома партійної верхівки. Треба було відігратися при нагоді прощання де Голля, у Кордові. Плянували вислати туди щонайменше 1 000 аф, особових та вантажних — насправді вийшло із столиці не більше як 750 пероністів. Прийшло заступити кількість — якість, прийшлося іншим способом залишити у пам'я-

Віс Вашингтон — Бонні?

Мюнхен. Почалося це від де Голля. Віра в французьку велич звелла президентові Франції приступити до творення власної атомової «ударної сили».

Щоб спинити непотрібні перегони між членами НАТО на «атомовому фронті», уряд ЗДА виступив з пропозицією: створити міжосторонню атомову бойову силу — МАБС. До рішення в справі уживання атомових бомб мали б доступ усі члени НАТО.

Де Голль відкинув цю пропозицію Вашингтону. Він хоче мати незалежну атомову зброю. В цих обставинах консервативний уряд Британії почав обстоювати з більшим притиском право забезпечити для своєї країни незалежну організацію атомової оборони, мовляв, тільки атомова сила Британії примусила Хрущова підписати договір про припинення вибухів термоядерних стрілен у повітрі... (Під цим ключем виступала консервативна партія на виборах до парламенту).

Як гукнується, так і відкинується: в Західній Німеччині справа атомової зброї знайшла своє місце в політичній боротьбі. З інших причин, часто персональних, ведеться кампанія в Німеччині проти канцлера Ергарда.

З одного боку старий Конрад Аденауер, голова Християнсько — Демократичної Партії, не може подарувати Ергардові охолодження, що постоїло між Францією та Німеччиною після приходу Ергарда до влади в Бонні: адже французька атомова «ударна сила» будувється з великою фінансовою допомогою Західної Німеччини, і охолодження між Бонном та Парижем може загальмувати її розвиток.

З другого боку, в опозиції ті гостей спогад про «грізну» пероністську силу.

Конкретно: не залишалися нічого іншого, як провокація. Появився людина із скорострілом в руках і обстріляла поліцію, який прийшлося відповісти вогнем. Суматоха ця тривала 40 хвилин, були ранені, і ский-такі ефект осягнено. Уже можна твердити, що Аргентина — на боці з порохом, що аргентинська поліція обстрілює беззбройних робітників і т. д.

Коментуючи пероністську маніфестацію в Кордові, «О'Жорналь до Бразіль» з 7-го жовтня писав: «Напруження, яке переживає Аргентина, пригадає, наскільки фальшивою була орієнтація, яка не зінтегрувала пероністів у національну політику... через дев'ять років після упадку Перона. Аргентина не має політичної стабільності, необхідної для економічного розвитку. Аргентинський провідник верветі бракувало політичної дальнозорості та політичного реалізму».

Для читачів «Свободи» це стара пісенька, відома їм уже більше ніж 4 роки з наших дописів: недавні пероністські маніфестації її повторили ще раз. Але виявили вони перед журналістами, і французькими й не французькими, ще одну подробицю: справжнє обличчя Перона і частини пероністської верхівки.

КРАЙОВИЙ ТИЖЕНЬ ПРЕСИ

«Газета робить наше життя іншим» — під таким гаслом проходили у днях 11 — 17 жовтня Крайовий Тиждень Преси.

Немає двох думок, що для американського громадянина преса становить невід'ємну частину його життя і побуту. У ЗДА продають щоденно більше примірників газет, як пляшок молока, як коробок сигарет. Обчислено, що в цій країні читачка маса присвуче кожного тижня чотирис-тільки мільйонів годин на читання щоденної преси. І ці числа зростають з кожним роком у експоненті темпі.

Як і кожного року, з нагоди Крайового Тижня Преси американські газети друкують статті про її колосальну роллю в демократичній системі, зокрема в цій країні вищою матеріальною добробуту, не контролюваної і не нормованої свободи думки і слова — зокрема друкованого. У багатьох пресових органах риночасно підкреслюється трагічне положення преси в країнах тоталітарного режиму, в першу чергу в комуністичних державах.

З нагоди Крайового Тижня Преси, зокрема, пригадується великий вплив так званої малої преси, тобто щоденників і тижневиків, що в кількості 8.150 видань виходять по малих осередках ЗДА. Довгими десятиками років вони формують думку пересічного обивателя, який живе поза засягом великих щоденників.

Американські щоденні часописи цього року мають наклади 24 мільйонів примірників, і цю колосальну масу задруканого паперу читає сто мільйонів читачка громада. Цього року підкреслюють також, яким важливим економічним фактором є така астрономічна цифра: відносна із зростанням преси, головне «малого», зростає zatrudнення в газетній індустрії. За статистикою Департаменту Праці з 1962-го року (новішої статистики ще немає) число осіб, zatrudнених у цій індустрії, збільшилося від 1945-го року на тридцять відсотків.

Цього року вперше за довгі роки відзначають роллю «газетних хлопців» — «лейпер-бойсів», без яких щодення й тижневи провінційна преса не могла б існувати. Число цих молодих людей становить приблизно тридцять тисяч.

Здебільша, як виявляє статистика, з-поміж цих юних продавців газет виходять найкращі бизнесові, техніки, політичні діячі. Наприклад, перші американські астронавти: Гріссом, Шепард і Гленн — це колишні продавці газет. З радів «лейпер-бойсів» вийшли й такі світові американські науки, як історик і поет Керл Сандбург, найбільший авторитет щодо особи й доби Абрагама Лінкольна. Колишніми продавцями газет були славний військовик із часів другої світової війни ген. А. Грентер, теперішній секретар торгівлі Лютер М. Гаджес, відомі сенатори Мундт та Галек і десятки інших голосних імен. Для них перші кроки в газетному ділі, навіть в характері сиріх продавців, були кроками у світ необмежених можливостей.

Противники закидають Ергардові «несійкість» та «слабкість», мовляв, він мало думав про власну силу Німеччини і всі надії покладає на Америку, яка, при нагоді, порозуміється з Москвою коштом Німеччини.

І ось цими днями пролетіла світлом вістка: між Бонном і Вашингтоном має дійти до угоди в справі створення МАБС — міжосторонньої атомової бойової сили: Америка, мовляв, готова підписати договір з Німеччиною, що дасть їй доступ до атомової зброї.

Ще невідомо, як до цього прохоту підставлять інші члени НАТО. Але уряд Франції напевно не захоче стати в одну лінію з Німеччиною, бо це означало б для де Голля постоїти у «васальній залежності» від Вашингтону.

Не ясно, з чийого почину з'явився прохот цього двостороннього порозуміння між Німеччиною і ЗДА. З урядових кіл у Бонні були інформації, що почин вийшов з Вашингтону. Але із ЗДА цієї чутки не потверджено.

В Британії прохот двостороннього «атомового пакту» між Бонном і Вашингтоном викликає невпевненість в урядових колах, і голова Соціалістичної Партії Г. Вілсон заявив, що він, коли стане прем'єром, нізащо не допустить, щоб німці мали «палець на курку» атомової бомби.

В цих суперечностях приходить на думку: чи не пущено в рух цю «атомову історію» для того, щоб зміцнити захитану позицію Ергарда, показати, який він сильний, бо матиме доступ до атомової бомби, за згодою великого заокеанського союзника?

П. А.

НА УКРАЇНІ ВЖЕ ДОШУКУЮТЬСЯ НАФТИ І ГАЗУ НА НЕБУВАЛІ 3-КІЛОМЕТРОВІ ГІБЛИНИ

Біля села Монастирище, Прилуцького району, збудовано найвищу дотепер на Україні і в СССР нафтову вежу — висоти 17-поверхового будинку. З допомогою цієї вежі керівник-геолог П. Свінухов та інші просвердлюють землю в глибини до трьох кілометрів, до так званих «девоонських покладів породи», що постоли приблизно 3 мільйонів років тому, надіючись знайти нафту і природний газ. Вже просвердлено перші півтора кілометра. Ця праця триває понад рік і продовжуватиметься ще майже два роки. Розшуки нафти й газу на такій глибокій показують, що окупантська влада в Україні намагався випомувати все можливе з української землі. Як повідомляє «Робоча Газета» з 6 жовтня, з якої беремо цю вістку, головний геолог «Чернігівнафтогаздорозвідки», Володимир Литвінов, сподівається знайти в першу чергу великі скупчення природного газу. Той В. Литвінов сказав кореспонденту газети: «Український газ? — чудесно»...

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(36)

— Що з вами, Олександр Антоновичу?
— Нічого! Мені серце стиснулось. Це ж пахощі нашої села, затихок полтавського хутора!

Олександр Антонович був незвичайно сентиментальною особю.

Не сподівався я, що доведеться мені писати некролог про Олександра Антоновича Кошиця, коли він помер 21-го вересня 1944 року. Під сильним враженням його смерті я написав тоді до «Українського Голосу» у Вінниці його коротку біографію під назвою «На смерть генія української пісні».

Духовний зв'язок Олександра Антоновича Кошиця з шевченківською добою мав своєрідний реальний ґрунт. Його прапід був парохом у селі Кирилівці, де народився й проживав роки Тарас Шевченко. Вже по скінченні Академії Мистецтв Шевченко кілька разів навідувався до свого рідного села, де залюбився в дівочу о. Кошиця, Феодосію, і навіть сватався до неї, але батьки не хотіли віддати північу за свого колишнього «попихача».

Відвідаючи хату о. Кошиця, Тарас Шевченко зустрічався там з дідом Олександром Антоновичем. Сучасники записали, що там, у хаті парохів, Т. Шевченко проводив розмови про старовину. До тих розмов прислухався й дід О. А. Кошиця, що тоді був ще студентом теології. Безперечно, така динамічна особа, якою був Тарас Шевченко, справляла глибоке враження на діда Олександра Антоновича.

Разом із зростом культу Шевченка серед українського народу зростає і пізнання до нього у діда майбутнього геніального диригента. Перекази діда про Т. Шевченка, а потім оповідання батька мали великий вплив на душу юнака Олександра Антоновича. Можливо невідомо для нього самого, але всієї його діяльності відблясало «печать Шевченкового духа».

І як Тарас Шевченко приправ просту народну мову в блискучі шати, що захоплювали сучасників, так само О. Кошиць приправ у розкішні шати українську народну пісню.

Революцію 1917 року Олександр Антонович прийняв цілою своєю душею, і творчість його пірнала вогню. Щоб згодом досягти вершка свого розвитку. Та гвалтовний напад Москви на молодого українського державу, розгром української культури й науки, кривавий терор — все це лягло тяжким кам'єм на душу мистця.

В тяжкому напруженні сил, відірваний від рідного ґрунту, Олександр Антонович працював до останнього дня над українською народною піснею. Хворіючи на серце, він все ж, мабуть, відчував, що припало йому завершити прекрасну, поетичну, героїчну добу відродження українського народу. Він відчував, що він — останній могила цієї доби, в якій дорожчими перлами виблискують імена Шевченка, Франка, Драгоманова, Костомарова, Куліша, Кобилянського, Лисенка, Садовського, Зайковецької, Антоновича, Грушевського...

Останній раз я бачив Кошиця в Нью Йорку, в публічній бібліотеці, деєс наприкінці травня 1944 року. Сидів він біля стола, обложений книжками, і робив виписки, мабуть, для історії української пісні. Привіталися. Він пошепки заговорив, що хотів би якось дістатися до моєї бібліотеки, де напевно є потрібний йому матеріал. Я відповів, що буду радий, коли серед моїх книжок він знайде матеріал, який зможе використати.

Він сказав, що відідає мене, коли повернується з Вінниці. Про поїздку до Канади Олександр Антонович говорив

із захопленням. Він справедливо вважав, що праця в тій країні серед українців і для української національної культури дасть великі плоди і створить для нього реальний ґрунт. Я підтвердив цю його думку.

Поїхав Олександр Антонович і — не вернувся вже до З'єднаних Держав... Навіки склав свої змучені руки. Але праця його життєво вічно серед українського народу.

Схилиючи низьку голову перед пам'яттю Олександра Антоновича Кошиця, не можу не пригадати тут його дружини, його дбайливої опіки, що була водночас для нього любов'ю матір'ю і ангелом хоронителем. Всю свою душу віддала вона на те, щоб зберегти якнайдовше здоров'я Олександра Антоновича, свідомо того, що опікується не лише своїм мужем, але й дорогим скарбом, який залишився для українського народу від його славетної доби відродження.

ЛЕВКО МАЦІСВІЧ

(1874-1910)

Тепер, коли так багато говорять і пишуть про значення авіації, у мене перед очима чітко встает постать найкращого свого часу в російській авіації, Левка Мацісвича, а в пам'яті пробуджується спогад про зустріч з ним, коли перелетів до Петербурга до Севастополя загостив він до Херсону, де перебував кілька днів у домі голови Старої Української Громади, Аїдрія Михайловича Грабенка (Конопенка).

Одного дня в 1908 році син Грабенка, Олександр, запропав до себе кількох нас, молодих своїх товаришів, щоб познайомити з дуже цікавою особою.

Грабенки хотіли нас, молодих хлопців, познайомити з тим українцем, який говорив: «Коли хочеш прислужитися рідному народові, то повинен набути найширшу освіту і стати до праці там, де зможеш набрати найбільшого досвіду».

До хати Грабенка прихотили нас на зустріч з Мацісвичем письменник Микола Чернявський, Діпівра Чайка з своїм

чоловіком Феоданом Василевським, Степан Лоначевський та деякі інші члени Старої Громади і він гаряче доказував їм, що національне визволення українського народу повинно йти впарі з соціальним. Він уважав, що в незалежній українській державі права працюючого люду повинні бути широко забезпечені, бо інакше може вийти так, що в тій самій державі маси лишаться поневоленими соціально, змінюючи лише чужого, московського пана на свого, українського. А для зміни пана не варто будувати власну державу.

Такі думки висловлював Левко Мацісвич. Старі громадяни злегка опонували йому, признаючи потребу широкіх реформ, але не конче радикальних.

Спокійним, але рішучим голосом Мацісвич доказував, що визволення народу з політичної тиранії мало значити, коли не буде також визволення з економічної тиранії.

Большевики закидають Хрущову „культ особи“, нерозважність й інші гріхи

Закінчення зі стор. 1-ої

СССР проти Комуністичного Китаю і обидвох своїх часті у планованому московському з'їзді, але водночас критикували Москву та застерігали проти творення якоїсь совєтської політики, яка готує новий міжнародний комуністичний центр. Деякі західні коментатори схилилися до погляду, що диктаторські манери Хрущова і його невдачі в ділянках сільсько-господарської політики та у взаєминах з іншими компартіями світу були головними причинами бунту проти нього його „приятелів“ і протегів. Про долю Хрущова далі нічого не відомо.

За деякими твердженнями Хрущов був привинений на засіданні Центрального Комітету компартії в середу минулого тижня в довгій промові обороняв себе. Тоді ж постановою ЦК про позбавлення його влади ніби не була одностайна. Зате постановою Президії Верховного Совету з четверга минулого тижня була вже одностайна. На прощальному бенкеті у честь кубинського комуністичного президента Освальдо Дортігоса Торрадо Хрущова, очевидно, це було. Інтерпретовані там комуністичні вожаки про долю Хрущова відповіли, що „не знають“ і негайно звернули на іншу тему. За однією версією — Хрущов будинок живе в тому самому московському домі для колишніх високих совєтських урядовців, де мешкав також „вищезгаданий“ ним колишній прем'єр Молотов. Нічого ж не відомо, який буде поділ функцій і сила впливів окремих нових совєтських правителів. На згаданому бенкеті для Дортігоса не було жодного першого секретаря компартії Леоніда Брежнєва. Його відсутність виправдовано ніби такими його зайняттями, які йому перешкодили в цьому. Також до Києва, на святкування 20-річчя звільнення України від німецької окупації, поїхали „президент“ Анастас Мікоян і міністр військових справ маршал Родіон Малиновський, а

Сателітські країни, збентежені переворотом у Москві, заявляють „льояльність“ новим правителям

Москва. — Совєтське радіо проголосило привіт, які послідовно наспіли з різних сателітських країн новим правителям. Проте совєтська цензура скреслила надрукованих у „Правді“ промов польського диктатора Владислава Гомулки і мадярського диктатора Яноша Кадара деякі звоні, в яких прославлявано Никиту Хрущова за його „заслуги“ для світового миру та міжнародного комунізму. Цікаво, що між надрукованими привітаними від комуністичних лідерів Польщі, Чехословаччини, Болгарії, Східної Німеччини і Румунії нема привіт від мадярського Яноша Кадара, який завдячує свою кар'єру Хрущову після здавлення мадярської революції і який тому, мабуть, найбільше жалус, що втратив в Кремлі свого протектора. Так само голоси східно-німецької преси вказують на те, що німецькі комуністи наче неспокійні, не знаючи, чи зміна на Кремлі вийде їм на добро, чи зло. Не відомо, чи між причинами відступлення Хрущова був його план подорожі до Західної Німеччини та чи тепер цей лідер Польщі, Чехословаччини, Болгарії, Східної Німеччини і Румунії нема привіт.

Айзенгавер називає передвиборчу кампанію „найбільш персональною“

Геттисбург, Па. — Колишній президент США, генерал Двейт Д. Айзенгавер назвав нинішню виборчу кампанію „найбільш персональною“ з усіх, які дотепер спостерігав. Він сказав, що сучасний президент і кандидат на президентство від демократів Джамсон, як і кандидат на президентство від республіканців Голдвотер, витрачають забагато часу на критику один одного, але недостатньо дискусують над суттєвими справами. На непередбаченій пресконференції біля свого бора в Геттисбургському коледжі, ген. Айзенгавер сказав дослівно: „Обидва кандидати не дебатує над справами“. Він додав, що дотепер, наприклад,

не дискусювалося ще питання соціального забезпечення. Генерал Айзенгавер заявив, що він стоїть за розв'язку соціальної проблеми, але не вважає доцільним включати її в медичну опіку: через її непереможну дорожнечу може завдатися вся програма соціального забезпечення. Айзенгавер розмовляв з журналістами й представниками телебачення в Вашингтоні й Геттисбурзі. Вони прибули, щоб побачити передавання колишнього президента США святкового торжества, з нагоди дня народження, від сенатора Беррі Голдвотера. Торт вручили Беррі Голдвотер молодший — син сенатора Голдвотера, і панна Лорі Міллер — донька кандидата на віце-президента США конгресмена Вілліама Міллера. 14 жовтня ген. Айзенгаверові сповнилося 74 роки, його стан здоров'я і настрої дуже добрі. Однак, він вважає себе вже застарим, щоб їхати до В'єтнаму і там вивчати становище, про що колись згадував сенатор Голдвотер. Колишній президент, переживаючи гірші рани, ген. Двейт Д. Айзенгавер сказав, що він залишається республіканцем, „як доки Господь мене покликає“, та що він хотів би кожен особисто подякувати в США за кордоном за поздоровлення, які тепер надійшли, але це фізично не можливо.

Атлети ЗДА здобули численні нові успіхи на Олімпійських Ігрищах

Токіо. — За станом з вчора минулої неділі атлети ЗДА ведуть у неофіційному точуванні країн здобути 68 медалей, в тому 29 золотих, 20 срібних і 19 бронзових. За ними, покищо в значній віддалі, знаходиться СССР зі 40 медалями, в тому 13 золотих, 10 срібних і 17 бронзових.

В закінчених вже плавальних змаганнях Ігрищ дуже добре списалися плавачи ЗДА, які здобули 16 перших місць і золотих медалей на всіх 22 конкурсії плавання. При тому в багатьох конкурсіях припали молодим американським репрезентантам навіть по три перші місця. В останніх трьох днях здобули золоті медалі для ЗДА у плаванні такі змагуни: Шерон Студер у 100 м метеликом, Донна Де Варона у 400 м, змінним, (а за нею Шерон Фіннеран і Марта Рендалл здобули срібну і бронзову медалі) Джіні Данкел у 400 м вільним, (а за нею Мерлін Романовскі і Тері Стікелс — срібну і бронзову), чвірка жінок і гімнах 4 × 100 змінним, Боб Вебстер у стрибках з виски у воду, чвірка чоловіків ЗДА у гімнах 4 × 100 змінним і друга чвірка у гімнах 4 × 200 вільним стилем. Зі згаданих тут перемог плавачів ЗДА в чотирьох випадках встановили вони нові світові рекорди.

В легкоатлетичних конкурсіях атлети ЗДА вибороли також гарні осяги. Генрі Карр — золоту медаль у бігу на 200 м, Даллас Лонг — золоту у стусанні кулею, Рекс Канлі — золоту в бігу 400 м з плітками, Вайомія Таус — золоту в бігу 100 м жінок, Фред Гансен — золоту в стрибку з жерджкою, Гейс Джонс — золоту в бігу 110 м з плітками, та Баб Шуль велику перемогу і золоту медаль у бігу на 5,000 м.

Українець Леонід Жабоніський здобув для СССР золоту медаль у підношенні тягарів в конкурсії атлетів важкої ваги. Він випередив росіянина Юрія Власова, з яким вже довший час іде двобій Леоніда за примат. В трикоку Віктор Кравченко здобув лише третє місце і бронзову медаль за поляком Юзефом Шмідтом і Олегом Федосевим. Несподіваною поразкою для американців було друге місце Ралфа Бостона у стрибку вдовжину, в якому переміг його репрезентант Британії Лін Дейвіс. Таким же розчаруванням було лише п'яте місце Ельвіра Озолін зі Совєтського Союзу в меті раптом, в якому золоту медаль і перше місце здобув Румунка Міхаєля Пенес.

Футбольні дружини УСК-у і „Тризуба“ здобули нові перемоги

УСК Нью Йорк здобув минулої неділі, 18-го жовтня в Нью Йорку дві дальші точки в мистецьких змаганнях Південної Дивізії „Східної Конференції“ з Н. Й. Америкенс. Ім закінчилися вислідом 4:0. Після слабшої першої половини (1:0), дружина УСК-у попрацювала значно краще в другій півгрі і закріпила перемогу трьома дальшими воротами. Стріляючи вороті для УСК-у були: Шефер, Сметгирет, Саніо і В. Шмотолоха. Маючи однакове число точок із „Тризубом“, висувався УСК на перше місце в показнику Дивізії за кількістю кращому відношенні ворот. На рахунку УСК-у після останньої перемоги з 9:3 точок і 14:5 ворот. „Тризуб“ Філадельфія переміг минулої неділі на своєму грици об'єднану дружину „Мінери-Пфелдлер“ з Нью Йорку вислідом 5:2. До половини вислід цих мистецьких змагань Південної Дивізії був 2:2, при чому двічі приходилося „Тризубові“ вирівнювати вислід. Друга половина принесла „Тризубові“ при значній перевазі трос ворот і заслужену перемогу. Одинадцятка „Тризуба“ заграла ці змагання слабше, як зустріч перед тим же з сильними греками. Ворот для „Тризуба“ здобули: Мендонка на 1-й, 55-й (з карного) і 60-й хвилині гри; Яковина (42 хв.), та Кунга (78 хв.). „Тризуб“ опинився на другому місці показника лише різницею у відношенні ворот (16:6) при однаковому рахунку точок з УСК-ом. Ці дві українські дружини зустрінуться наступної неділі в Нью Йорку у своїх перших мистецьких змаганнях Південної Дивізії „Східної Конференції“.

„Чорноморська Сім“ Ньюарк ● В Дюссельдорфі в Західній Німеччині розпочався у понеділок 12 жовтня судовий процес проти 11-ох колишніх членів нацистської адміністрації касту в Трейблінці, за 45 миль від Варшави. Той каст, створений спеціально для винищення євреїв, діяв від липня 1942 до жовтня 1943 р. і в тому часі винищено там кругло 700.000 євреїв. Головним підсудним є Карль Губерт Франц, який був останнім командантом того касту. Після війни він скривався, як кухар в одному ресторані. За ним і його співниками шукали довгі роки.

Праця HELP WANTED MALE

МЕХАНІКИ
Мужчини, що з хистом до механічних робіт, готові працювати в майстерні протитипів і фабрики. Побажати з досвідом електротехніки.
AXEL ELECTRONICS
134 — 20 Jamaica Avenue
Jamaica, L. I.

FITTERS & WELDERS

1st class pressure vessel fitters, pipe fitters and welders. Welders must be qualified as Heli-Weld or MIG operation given to those with experience in aluminum and stainless steel. Fitters must be able to read blueprints and set up own work. Excellent wages and working conditions.
HOFFMAN LABORATORIES
(Div. Air Reduction, Inc.)
225 Parkhurst Street
NEWARK 5, N.J.

Праця MALE & FEMALE

Потрібно супружжя на СУПЕРІНТЕНДЕНТА 3 кім. на першому поверсі і платні в Асторі, Л. Ай.
Тел.: LU 3-9038

ПІДНЕСІМ ПРЕСТИЖ українців в Америці, збільшивши бодай одну нашу організацію до 100,000 ЧЛЕНІВ! СТАНЬТЕ ЧЛЕНАМИ Українського Народного Союзу в його 70-річчя!

Не відбула минулої неділі в значених мистецьких змаганнях, які в останній хвилині були відкладені.
Інші виследи змагань „Східної Конференції“: „Інтер“ — „Грецько-Ам. СК“ 3:3, „Дойч-унгарі“ — „Гунгарі“ 5:2, БВ „Готче“ — „Джуліана“ 3:2.

Тільки 1 долар

за 5 ПАМ'ЯТОК з відкриття пам'ятника Т. Шевченку у Вашингтоні.

T. Shevchenko

1814 1964

Ukrainian Champion of Liberty

● Одна печатка ● Одна хоругва
● Один олівець ● Дві наліпки
Весь разом 1 долар. За пересилку 10 центів.

Надсилайте гроші платити:
Roman IWANYCKY — 2883 Wilkinson Ave., Bronx 61, N. Y.

ПОЗИЧКА НА НОВІ АВТА

\$4 РІЧНО ВІД \$100

ПЛАТНА ДО 36 МІСЯЦІВ

(Забезпечення на авто може бути включено)

Сума позички	Місячна сплата
\$1,000.—	\$31.11
\$1,500.—	\$46.66
\$2,000.—	\$62.22
\$2,500.—	\$77.78
\$3,000.—	\$93.33

Уживані авта фінансовані за низькими ратами
HUDSON COUNTY NATIONAL BANK
JERSEY CITY

BAYONNE
HOBOKEN
UNION CITY

WEENAWKEN
NORTH BERGEN
GUTTENBERG

З татом все добре, — сказала дівчина після повороту. — Але він почуватиметься краще, коли ви обидва залишитеся на ніч.

— А тепер зачекайте хвилину! — сердито гукнув Стоун. — Говоріть про ваші образи...

— Адма! — виправдувалася Бетті. — Сидне, чи ви можете зрозуміти — це погоджувати в цьому!

Від СТІНИ до СТІНИ 100% НАЙЛОНОВИЙ КИЛИМ

- Вітальня
- Ідальня
- Спальня або передпокій до 315 Sq. Ft.

Повністю інсталяція БЕЗ ЖАДНИХ ДОПЛАТ!

100% Nylon Pile Найміцніший, найтривкіший килим, який уживається сьогодні.

СПЕЦІАЛЬНО! \$119.00

Без завдатку Можна сплатувати довгі місяці, в так низькій сумі як \$1.25 тижнево

Дасмо догідні умови сплати.

Також масмо на продаж DUPONT 501-Nylon Carpetina

3 ДНІ ВИПРОДАЖ! Неділя, понеділок вівторок.

ДАРОМ

З ВАШИМ ВИБОРОМ

НА

3 КІМНАТИ

Килими

BISSSEL CARPET SWEEPER або 9 x 12 Ft. VINYL для Вашої підлоги в кухні

Безплатна обслуга при купуванні в дома — BA 9-0479

Телефонуйте за безплатними кошторисами і пробками у Вашому домі!

Поза містом телефонувати „колект“

в КВІНСІ: BA 9-0479

в НАССАВ: FR 9-3305

• Продаємо, що оголошуємо.

• Обслуговуємо, що продаємо.

Якщо не можете телефонувати вишліть купон.

Richards Contract Floor Covering

251-10 Northern Blvd. LITTLE NECK, L.I., N.Y.

Name .....

Address .....

City .....

State .....

Phone Number .....